

Конституційне право

УДК 342.7:004

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20441740>

Електронна демократія та конституційні гарантії участі громадян в умовах європейської інтеграції України

Захарчин Наталія Геннадіївна,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри права та інформаційної діяльності,
Національний лісотехнічний університет України
Львів, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-3000-2595>

Пугач Дмитро Олексійович,

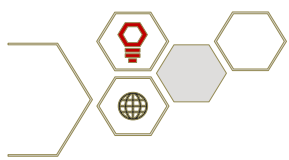
кандидат юридичних наук,
директор юридичної фірми ТОВ "Іммілайн",
Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0002-9178-7517>

Плугатар Тетяна Анатоліївна

кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник, головний науковий співробітник
відділу організації наукової діяльності,
Національна академія внутрішніх справ,
Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2082-5790>

Прийнято: 12.05.2026 | Опубліковано: 29.05.2026

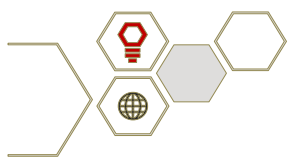
Анотація. У статті досліджено електронну демократію як інституційно та технологічно опосередковану форму реалізації народного суверенітету в

умовах цифровізації. Розкрито її сутність, структурні характеристики та місце у системі публічного управління, а також проаналізовано взаємозв'язок електронних і традиційних форм безпосереднього народовладдя. Окрему увагу приділено ролі електронної демократії у трансформації механізмів взаємодії між державою та громадянським суспільством і забезпеченні ефективної участі громадян у процесах прийняття публічних рішень. **Метою** дослідження є здійснення комплексного конституційно-правового аналізу електронної демократії, визначення її ролі у забезпеченні участі громадян та обґрунтування напрямів її розвитку з урахуванням європейських стандартів.

Методи. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи. Системний метод застосовано для розкриття електронної демократії як цілісного механізму реалізації народного суверенітету. Формально-юридичний метод використано для аналізу положень Конституції України та нормативно-правових актів, що регулюють електронні форми участі громадян. Порівняльно-правовий метод дозволив порівняти національні підходи з європейськими стандартами електронної демократії. Аналітичний метод використано для оцінки ефективності інституційного забезпечення електронної участі в Україні.

Результати. У результаті дослідження встановлено, що електронна демократія виступає важливим інструментом трансформації взаємодії між державою та громадянським суспільством, сприяючи підвищенню відкритості, підзвітності та інклюзивності публічної влади. Визначено, що в Україні сформовано базову систему її інституційного забезпечення, однак її ефективність обмежується фрагментарністю цифрових рішень і формальним характером окремих механізмів участі. Обґрунтовано необхідність переходу до інтегрованої моделі електронної демократії та імплементації європейських стандартів. Запропоновано авторську концепцію конституційно-орієнтованого розвитку електронної демократії та алгоритм її впровадження,

спрямовані на забезпечення реального впливу громадян на процес прийняття публічних рішень.

Ключові слова: конституційний курс, європейська інтеграція, інституційний механізм, органи державної влади, Конституція України, конституційна ідентичність, народний суверенітет, публічна влада, громадянське суспільство, електронна демократія.

Electronic Democracy and Constitutional Guarantees of Citizen Participation in the Context of Ukraine's European Integration

Nataliia Zakharchyn,

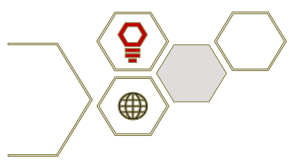
PhD in History, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Law and Information Activities,
National Forestry University of Ukraine
Lviv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-3000-2595>

Dmytro Puhach,

PhD in Law,
"Immiline" LLC law firm CEO,
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0002-9178-7517>

Tetiana Pluhatar,

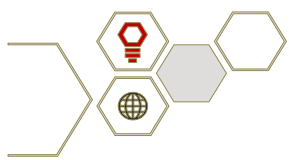
PhD in Law,
Senior Research Fellow,
Chief Research Fellow of the Department of the
Organization of Scientific Activities,
National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2082-5790>

Abstract. The article examines electronic democracy as an institutionally and technologically mediated form of the exercise of popular sovereignty in the context of digitalization. Its essence, structural characteristics, and place within the system of public administration are revealed, and the relationship between electronic and traditional forms of direct democracy is analyzed. Particular attention is paid to the role of electronic democracy in transforming the mechanisms of interaction between the state and civil society and in ensuring effective citizen participation in public decision-making processes. **The aim** of the study is to conduct a comprehensive constitutional and legal analysis of electronic democracy, to determine its role in ensuring citizen participation, and to substantiate the directions of its development in light of European standards.

Methods. The methodological basis of the study includes general scientific and special legal methods. The systemic method was applied to reveal electronic democracy as an integral mechanism for the realization of popular sovereignty. The formal-legal method was used to analyze the provisions of the Constitution of Ukraine and legal acts regulating electronic forms of citizen participation. The comparative legal method enabled a comparison of national approaches with European standards of electronic democracy. The analytical method was applied to assess the effectiveness of the institutional framework for electronic participation in Ukraine.

Results. The study establishes that electronic democracy serves as an important tool for transforming interaction between the state and civil society, contributing to increased transparency, accountability, and inclusiveness of public authority. It is determined that Ukraine has developed a basic institutional framework for electronic democracy; however, its effectiveness is limited by the fragmentation of digital solutions and the formal nature of certain participation mechanisms. The need for a transition to an integrated model of electronic democracy and the implementation of European standards is substantiated. The author proposes a concept of constitutionally oriented development of electronic

democracy and an implementation algorithm aimed at ensuring a real impact of citizens on public decision-making processes.

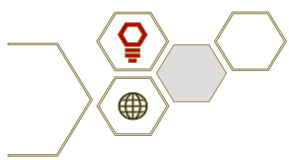
Keywords: constitutional course, European integration, institutional mechanism, public authorities, Constitution of Ukraine, constitutional identity, popular sovereignty, public authority, civil society, electronic democracy.

Постановка проблеми. Цифровізація суспільних відносин і реалізація конституційного курсу України на європейську інтеграцію зумовлюють активне впровадження інструментів електронної демократії як форми реалізації народного суверенітету. Водночас інтеграція електронних механізмів участі громадян у діяльність органів публічної влади потребує їх узгодження з положеннями Конституції України, зокрема щодо гарантій безпосередньої участі, верховенства права та захисту прав і свобод людини.

Орієнтація на стандарти Європейського Союзу актуалізує необхідність формування ефективного інституційного механізму електронної участі, який відповідав би принципам контролю, підзвітності, прозорості та інклюзивності. Разом із тим спостерігається суперечність між динамікою цифрових трансформацій і недостатньою визначеністю їх конституційно-правового забезпечення, що створює ризики формалізації участі громадян і впливу на конституційну ідентичність держави.

Отже, постає проблема визначення меж і умов інтеграції електронної демократії у систему публічної влади та забезпечення належних конституційних гарантій участі громадян з урахуванням європейських стандартів і національних правових засад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку електронної демократії та її впливу на реалізацію народного суверенітету останніми роками посідає важливе місце у сучасному науковому дискурсі. Це зумовлено активізацією процесів цифровізації публічного управління, а також необхідністю переосмислення традиційних форм участі громадян у здійсненні

публічної влади. У науковій літературі спостерігається тенденція переходу від розгляду електронної демократії як сукупності цифрових інструментів до її розуміння як цілісного механізму взаємодії держави та громадянського суспільства.

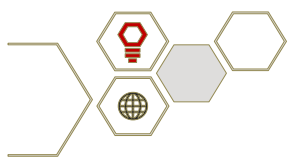
Значний внесок у дослідження теоретичних засад електронної демократії здійснила Ю. І. Крилова [1], яка аналізує її як комплексний соціально-правовий феномен та обґрунтовує її роль у забезпеченні участі громадян у формуванні державної політики. Авторка підкреслює значення принципів відкритості, підзвітності та прозорості як основи функціонування електронної демократії.

Конституційно-правові аспекти електронної участі громадян ґрунтовно досліджено у роботі О. В. Афоніної [2], де електронна демократія розглядається як форма реалізації політичної активності громадян у цифровому середовищі. Дослідниця акцентує на трансформації змісту політичних прав і свобод в умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

У працях І. В. Дунаєва та Є. М. Латиніна [3] розкрито вплив цифрової трансформації на систему публічного управління, зокрема обґрунтовано перехід від ієрархічних моделей до мережових форм взаємодії, що безпосередньо пов'язано з розвитком електронної демократії. Автори підкреслюють, що цифровізація змінює природу владних відносин та розширює можливості участі громадян.

Окремий напрям досліджень пов'язаний із аналізом цифрових інструментів участі та їх ролі у системі електронного врядування. Так, Г. Комарницька [4] розглядає концепцію «розумного міста» як середовище реалізації електронної демократії, акцентуючи увагу на значенні відкритих даних та цифрових сервісів для забезпечення прозорості управління.

У зарубіжних дослідженнях, зокрема у роботі S. Fratini, E. Nino, C. Novelli, H. Roberts та L. Floridi [5], значна увага приділяється концепції

цифрового суверенітету, яка розглядається як новий вимір взаємодії держави, технологій і суспільства. Автори підкреслюють, що контроль над цифровими ресурсами стає важливим чинником реалізації влади в сучасних умовах.

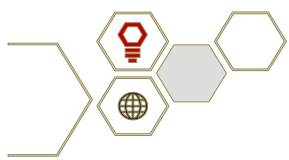
Сучасні підходи до розвитку електронної демократії як інструменту публічного управління представлені у дослідженні Ю. В. Орловської та К. А. Ларіонової [12], де обґрунтовується її роль у підвищенні ефективності управлінських процесів та залученні громадян до прийняття рішень на регіональному рівні.

Етичні та комунікативні аспекти цифрової взаємодії між владою та громадянами розкрито у праці S. Kryshchanovych [13], де акцентується на необхідності забезпечення довіри, прозорості та відповідальності у процесах електронної участі.

У роботах В. Ю. Медвідя, О. В. Дорофєєва та О. М. Марченка [14] електронна демократія розглядається як інструмент відновлення довіри до публічної влади в умовах суспільних трансформацій, що підкреслює її значення для сучасних демократичних процесів.

Разом з тим аналіз наукових джерел свідчить про відсутність єдиного підходу до визначення сутності електронної демократії та її ролі у системі народного суверенітету, а також про недостатню узгодженість між її теоретичним обґрунтуванням і практичною реалізацією. Саме це зумовлює необхідність подальшого дослідження електронної демократії як цілісного конституційно-правового механізму та обґрунтування напрямів її ефективного впровадження в Україні з урахуванням європейських стандартів

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових підходів засвідчує, що існуючі дослідження переважно зосереджені на технологічних та організаційних аспектах електронної демократії, тоді як її конституційно-правовий вимір розкрито фрагментарно. Зокрема, недостатньо визначено місце електронних форм участі у системі народовладдя та їх

співвідношення з класичними формами безпосередньої демократії, закріпленими в Конституції України.

Потребує поглибленого дослідження питання юридичної природи рішень, ухвалених за допомогою електронних інструментів, а також меж їх обов'язковості для органів публічної влади. Невирішеним залишається й питання інтеграції електронної демократії у цілісний інституційний механізм взаємодії держави та громадянського суспільства.

Окрім цього, у науковій літературі відсутній єдиний підхід до визначення критеріїв відповідності електронних форм участі стандартам Європейського Союзу у сфері демократичного врядування. Недостатньо опрацьованими залишаються також питання гарантування автентичності волевиявлення, захисту даних та забезпечення рівного доступу громадян до цифрових інструментів участі.

Таким чином, існує потреба у комплексному дослідженні конституційних засад електронної демократії, спрямованому на уточнення її правової природи, функціональних меж та інституційного забезпечення в умовах цифрової трансформації держави.

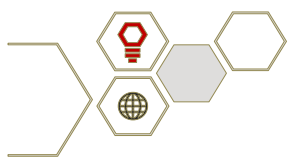
Завдання статті:

1. Проаналізувати сутність електронної демократії як інституційно та технологічно опосередкованої форми реалізації народного суверенітету та визначити її місце у системі публічного управління.

2. Дослідити конституційні гарантії участі громадян в умовах цифровізації та особливості їх трансформації через впровадження електронних форм взаємодії з органами публічної влади.

3. Обґрунтувати напрями розвитку електронної демократії в Україні, зокрема шляхом аналізу інституційного механізму її забезпечення, імплементації європейських стандартів.

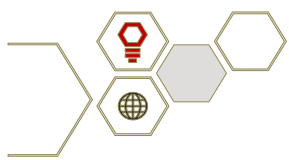
Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному науковому дискурсі електронна демократія розглядається як складний багатовимірний

феномен, що поєднує технологічні, правові та соціально-політичні компоненти участі громадян у здійсненні публічної влади. Її сутність полягає у використанні інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту забезпечення та розширення участі громадян у процесах прийняття державних рішень, що безпосередньо пов'язано з реалізацією принципу народного суверенітету. Як зазначається у наукових дослідженнях, електронна демократія базується на принципах контролю, підзвітності, прозорості, відкритості та участі, а її основною метою є посилення впливу громадян на формування державної політики [1, с. 70].

З позицій конституційно-правового підходу електронна демократія постає як форма реалізації політичної активності громадян, що здійснюється за допомогою цифрових технологій та виступає зовнішнім виразом народовладдя. Вона охоплює різноманітні форми електронної участі (e-participation), інтегрується у систему електронного врядування та функціонує як складова правової системи, забезпечуючи реалізацію політичних прав і свобод громадян у цифровому середовищі [2, с. 12]. Такий підхід дозволяє розглядати електронну демократію не лише як сукупність окремих інструментів (електронні петиції, консультації, голосування), а як цілісний механізм взаємодії держави та громадянського суспільства.

Суттєвим є те, що в умовах цифрової трансформації змінюється сама природа публічної влади та способи реалізації суверенітету. Сучасні дослідження підкреслюють, що цифрові технології сприяють переходу від ієрархічних моделей управління до мережових форм взаємодії, в яких влада розподіляється між державою, громадянами та цифровими платформами [3, с. 30]. У цьому контексті електронна демократія виступає не лише інструментом участі, а й чинником трансформації класичного розуміння народного суверенітету, що набуває ознак динамічності, інтерактивності та децентралізації.

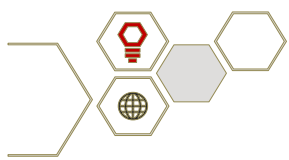

Водночас окремі наукові підходи акцентують увагу на тому, що ефективність електронної демократії залежить не стільки від рівня технологічного розвитку, скільки від якості інституційних механізмів управління, наявності демократичного контролю та забезпечення справедливого розподілу влади у процесі прийняття рішень [4, с. 92]. Це свідчить про те, що електронна демократія має розглядатися у тісному зв'язку з інституційною спроможністю держави та розвитком громадянського суспільства.

Крім того, сучасні концепції цифрового суверенітету вказують на необхідність переосмислення співвідношення державної влади, технологій та суспільства, оскільки контроль над інформаційними процесами та цифровими ресурсами стає важливим елементом реалізації суверенітету [5, с. 2]. У цьому аспекті електронна демократія виступає одним із ключових інструментів забезпечення легітимності влади та її відповідності інтересам громадян.

Отже, електронну демократію в системі народного суверенітету доцільно визначати як інституційно та технологічно опосередковану форму реалізації влади народу, що забезпечує інтерактивну участь громадян у процесах публічного управління та сприяє трансформації класичних механізмів демократії в умовах цифровізації. Водночас електронна демократія не замінює традиційні форми безпосереднього народовладдя, а функціонує у взаємозв'язку з ними, доповнюючи та розширюючи їх інструментальні можливості відповідно до положень Конституції України. Такий підхід забезпечує збереження базових конституційних принципів здійснення влади народом при одночасному формуванні нових моделей взаємодії між державою і громадянським суспільством.

Варто наголосити, що конституційні гарантії участі громадян в умовах цифровізації базуються на системі прав і принципів, закріплених у Конституції України. Відповідно до ст. 5 народ є носієм суверенітету і здійснює владу безпосередньо та через органи публічної влади, що в умовах цифровізації

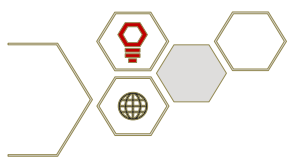
розширюється за рахунок електронних форм участі. Стаття 38 гарантує право громадян брати участь в управлінні державними справами, яке набуває нових форм реалізації через цифрові інструменти взаємодії з державою [6].

Важливими є також гарантії свободи вираження поглядів і доступу до інформації (ст. 34), свободи об'єднання (ст. 36) та мирних зібрань (ст. 39), які формують основу для розвитку електронної участі. Водночас реалізація цих прав у цифровому середовищі має здійснюватися з дотриманням принципу рівності (ст. 24), що передбачає забезпечення рівного доступу громадян до цифрових інструментів [6].

Таким чином, трансформація конституційних гарантій участі громадян в умовах цифровізації зумовлює необхідність їх інституційного забезпечення через систему органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства. Реалізація електронної демократії відбувається не лише на рівні правового закріплення відповідних можливостей участі, але й через функціонування конкретних суб'єктів, наділених відповідними компетенціями та інструментами взаємодії з громадянами. У зв'язку з цим доцільним є систематизація основних елементів інституційного механізму електронної демократії в Україні, що дозволяє виявити як його структурні особливості, так і проблеми функціонування та напрями подальшого вдосконалення (табл. 1).

Таблиця 1**Інституційне забезпечення електронної демократії в Україні**

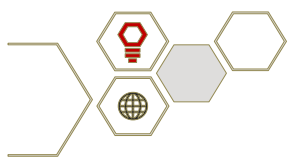
Суб'єкт інституційного забезпечення	Компетенція та форми реалізації електронної демократії	Проблеми функціонування	Напрями удосконалення
Верховна Рада України	Нормативне регулювання участі громадян; забезпечення реалізації права на звернення та електронні петиції; проведення	Формалізація розгляду петицій; обмежений вплив на законотворчий процес	Посилення обов'язковості реагування; інтеграція результатів участі у законодавчу діяльність

	парламентських консультацій		
Кабінет Міністрів України	Формування та реалізація державної політики цифровізації; впровадження електронного урядування; розвиток цифрових сервісів взаємодії з громадянами	Фрагментарність цифрових рішень; недостатня міжвідомча координація; обмежена інтеграція сервісів	Формування єдиної цифрової екосистеми управління; посилення координації між органами
Органи місцевого самоврядування	Забезпечення участі громадян на місцевому рівні; впровадження бюджету участі, місцевих електронних петицій та консультацій	Нерівномірний рівень цифрового розвитку громад; ресурсні та кадрові обмеження	Розвиток локальних інструментів е-участі; підвищення цифрової спроможності громад
Інститути громадянського суспільства	Представництво інтересів громадян; участь у формуванні публічної політики через громадські ініціативи та цифрові форми участі	Низький рівень впливу на прийняття рішень; фрагментарність участі	Інституціоналізація участі; розвиток партнерства з органами публічної влади

Джерело: розроблено авторами на основі чинного законодавства України [6;7;8;9;10; 11] та наукових джерел [12; 13; 14].

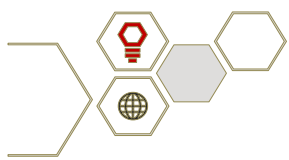
Аналіз інституційного забезпечення електронної демократії в Україні дає підстави стверджувати, що на нормативному та організаційному рівнях сформовано базову систему суб'єктів і механізмів забезпечення участі громадян у публічному управлінні. Водночас її ефективність значною мірою стримується недостатньою узгодженістю дій між суб'єктами, фрагментарністю цифрових рішень та збереженням формального характеру окремих інструментів участі. За таких умов електронна демократія часто виконує допоміжну, а не визначальну функцію у процесі прийняття рішень. Це зумовлює необхідність переходу до інтегрованої моделі її функціонування, у межах якої цифрові інструменти не лише забезпечують комунікацію, але й гарантують реальний вплив громадян на формування та реалізацію публічної політики.

Водночас належне функціонування електронної демократії потребує посилення адміністративно-правових механізмів забезпечення належного врядування, зокрема через впровадження ефективного контролю, підзвітності та прозорості у діяльності органів публічної влади. Вирішальне значення у впровадженні та забезпеченні електронних форм участі належить органам публічної влади, які визначають нормативні засади, організовують функціонування цифрових інструментів та забезпечують їх практичну реалізацію. Водночас ефективність електронної демократії безпосередньо залежить від налагодженої взаємодії держави з інститутами громадянського суспільства, які виступають активними суб'єктами ініціювання, наповнення та контролю процесів електронної участі. Саме за умови партнерської моделі такої взаємодії цифрове врядування набуває ознак відкритості, підзвітності та орієнтації на реальні потреби громадян.

З урахуванням визначальної ролі органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства у забезпеченні електронної участі, доцільним є звернення до європейських стандартів, які визначають зміст і напрями розвитку електронної демократії. Зокрема, у Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи CM/Rec(2009)1 наголошується, що ефективна цифрова участь громадян має ґрунтуватися на принципах контролю, підзвітності, прозорості, інклюзивності та активного залучення громадян і громадянського суспільства до всіх етапів демократичного процесу. У цьому вимірі електронна демократія розглядається не лише як технологічний інструмент комунікації, а як механізм посилення демократичного врядування, що забезпечує відкритий діалог, врахування суспільних інтересів і підвищення довіри до публічної влади. Водночас вона функціонує як додатковий, інтегрований елемент демократичної системи, поєднуючи електронні та традиційні форми участі та розширюючи можливості реалізації народного суверенітету [15].

Застосування зазначених європейських стандартів має принципове значення для України в умовах цифрової трансформації та євроінтеграційного

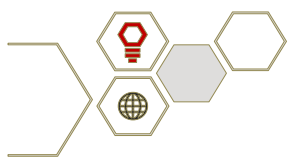

курсу, оскільки вони формують орієнтири для побудови ефективної та демократично легітимної системи електронної участі. Їх імплементація сприяє підвищенню відкритості та підзвітності публічної влади, забезпеченню реального залучення громадян до процесів прийняття рішень і зміцненню довіри до державних інституцій. Водночас інтеграція таких стандартів дозволяє подолати існуючі дисбаланси у функціонуванні електронної демократії, зокрема її формальний характер та фрагментарність, і забезпечити перехід до системної моделі цифрового врядування, орієнтованої на цінності демократичної участі та народного суверенітету.

Перспективи розвитку електронної демократії в Україні доцільно розглядати крізь призму поєднання європейських стандартів демократичного врядування з національною конституційною ідентичністю, що зумовлює необхідність формування власної, адаптованої моделі її впровадження. У цьому контексті пропонується авторська концепція конституційно-орієнтованого розвитку електронної демократії, яка передбачає системну інтеграцію цифрових інструментів участі у механізм реалізації народного суверенітету з урахуванням принципів, закріплених у Конституції України, та стандартів Ради Європи.

Ключовою ідеєю концепції є те, що електронна демократія не може розглядатися як автономний технологічний феномен, а має функціонувати як інституційно вбудований елемент конституційного механізму здійснення влади народом. Це зумовлює необхідність її розвитку за моделлю, що забезпечує одночасне дотримання конституційних гарантій участі громадян і відповідність європейським стандартам відкритості, підзвітності та інклюзивності.

З урахуванням викладених положень доцільним є формування алгоритму впровадження електронної демократії в Україні, який відображає послідовну інтеграцію цифрових інструментів участі у конституційний механізм реалізації народного суверенітету:

1. *Нормативно-конституційний етап.* Удосконалення законодавчої бази у сфері електронної демократії з урахуванням положень Конституції України, зокрема конкретизація форм електронної участі як способів реалізації політичних прав громадян та закріплення гарантій їх ефективного застосування.

2. *Інституційно-організаційний етап.* Чітке визначення повноважень органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства у сфері електронної участі, а також забезпечення координації їх діяльності на різних рівнях публічного управління.

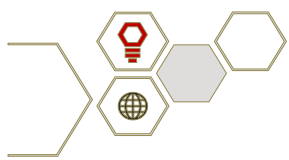
3. *Технологічно-інфраструктурний етап.* Створення та розвиток інтегрованих цифрових платформ електронної демократії, що забезпечують доступність, безпеку, інклюзивність та безперервність участі громадян у публічному управлінні.

4. *Етап забезпечення участі громадян та публічної взаємодії.* Забезпечення активного залучення громадян до процесів формування та реалізації публічної політики через електронні інструменти, розвиток механізмів електронних консультацій, петицій та громадського обговорення.

5. *Етап забезпечення зворотного зв'язку та підзвітності.* Впровадження обов'язкових процедур реагування органів публічної влади на результати електронної участі, що передбачають публічне обґрунтування прийнятих рішень та врахування позиції громадян.

6. *Оціночно-коригувальний етап.* Систематичний моніторинг ефективності функціонування електронної демократії, аналіз її впливу на процеси публічного управління та коригування відповідних механізмів з урахуванням європейських стандартів і національних особливостей.

Висновки. Отже, у результаті дослідження встановлено, що електронна демократія є інституційно та технологічно опосередкованою формою реалізації народного суверенітету, яка трансформує традиційні механізми взаємодії між державою та громадянським суспільством в умовах

цифровізації. Обґрунтовано, що її ефективність визначається не лише рівнем технологічного розвитку, а передусім якістю інституційного забезпечення та реальним впливом громадян на процес прийняття публічних рішень.

Обґрунтовано, що в Україні сформовано базову систему інституційного забезпечення електронної демократії, однак її функціонування ускладнюється фрагментарністю цифрових рішень, формальним характером окремих інструментів участі та недостатнім рівнем їх інтеграції у публічне управління. Це зумовлює необхідність переходу до цілісної моделі її розвитку, орієнтованої на забезпечення ефективної участі громадян.

Наголошено на тому, що імплементація європейських стандартів сприяє підвищенню контролю, підзвітності, прозорості та інклюзивності публічної влади, а також зміцненню довіри до державних інституцій. У цьому контексті особливого значення в умовах цифровізації набувають адміністративно-правові механізми забезпечення належного врядування центральних органів влади, ключовими елементами яких виступають контроль, підзвітність і прозорість.

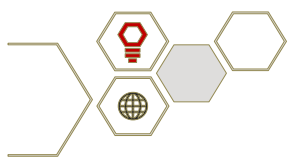
Перспективи подальших досліджень полягають у вдосконаленні правового та інституційного забезпечення електронної демократії, а також у підвищенні ефективності використання цифрових інструментів участі в умовах європейської інтеграції України.

Список використаних джерел

1. Крилова Ю. І. Електронна демократія в Україні: теоретичний і практичний аспекти. *Інформація і право*. 2022. № 2 (41). С. 70–77.

DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.2\(41\).270366](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.2(41).270366).

2. Афоніна О. В. Конституційно-правові форми політичної активності громадян, що реалізуються за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій : дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025. 268 с.

3. Дунаєв І. В., Латинін Є. М. Цифрова трансформація юрисдикцій: виклик для традиційного публічного управління чи закономірна еволюція? *Державне будівництво*. 2025. № 1 (37). С. 29–55. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-1-02>.

4. Комарницька Г. Smart City у системі відкритих даних та електронного урядування. *Аспекти публічного управління*. 2025. Т. 13. № 3. С. 92–99. DOI: <https://doi.org/10.15421/152535>.

5. Fratini S., Hine E., Novelli C., Roberts H., Floridi L. Digital sovereignty: a descriptive analysis and a critical evaluation of existing models. *Digital Society*. 2024. Vol. 3. P. 1–27. DOI: <https://doi.org/10.1007/s44206-024-00146-7>.

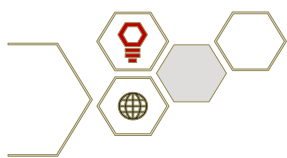
6. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 03.05.2026).

7. Про звернення громадян : Закон України від 02 жовт. 1996 р. № 393/96-ВР: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text> (дата звернення: 03.05.2026).

8. Про затвердження Порядку розгляду електронної петиції, адресованої Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лип. 2016 р. № 457: Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-2016-п#Text> (дата звернення: 03.05.2026).

9. Про Порядок розгляду електронної петиції, адресованої Президентові України : Указ Президента України від 28 серп. 2015 р. № 523/2015: Президент України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5232015-19384> (дата звернення: 03.05.2026).

10. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 верес. 2017 р. № 649-р: Кабінет Міністрів України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-p#Text> (дата звернення: 03.05.2026).

11. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05 жовт. 2017 р. № 2155-VIII: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 03.05.2026).

12. Орловська Ю. В., Ларіонова К. А. Концепція формування електронної демократії як інструменту регіонального публічного управління. *Економічний простір*. 2024. № 192. С. 102–108. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.192.102-108>.

13. Kryshchanovych S. Electronic democracy and political correctness: ensuring ethical digital interaction “authority – citizen”. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*. 2025. Vol. 4 (58). P. 129–137. DOI: <https://doi.org/10.55643/ser.4.58.2025.631>.

14. Медвідь В. Ю., Дорофєєв О. В., Марченко О. М. Електронна демократія як інструмент відновлення влади в умовах суспільних трансформацій. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2026. № 1. С. 162–167.

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-1-36>.

15. Recommendation CM/Rec(2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy) :

adopted on 18 February 2009 : Council of Europe. Strasbourg :

Council of Europe Publishing, 2009. 89 p. URL: https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/GGIS/CAHDE/2009/RecCM2009_1_and_Accomp_Docs/6647-0-ID8289-

[Recommendation%20on%20electronic%20democracy.pdf](https://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/GGIS/CAHDE/2009/RecCM2009_1_and_Accomp_Docs/6647-0-ID8289-Recommendation%20on%20electronic%20democracy.pdf) (дата звернення: 03.05.2026).